

СПЕЦИАЛНОСТ РУМЪНСКА ФИЛОЛОГИЯ
ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН “БАКАЛАВЪР”

2026 г.

Кандидатът за държавен изпит трябва да покаже, че умее:

Писмен изпит:

1. Да преведе от румънски на български език печатен текст до 30 реда.
2. Да преведе от български на румънски език печатен текст до 30 реда.
3. Да разработи езиковедска или литературоведска тема (на румънски език), формулирана въз основа на зададен конспект.

Устен изпит:

1. Проверка на знанията на кандидата в областта на лексикологията, морфологията и синтаксиса и уменията за прилагане на тези знания за целите на практическия анализ. Теглят се два въпроса:
 - за морфологичен и синтактичен анализ
 - за лексикален анализ,въз основа на зададения конспект по съвременен румънски език.
2. Проверка на знанията на кандидата в областта на румънската история, култура и литература (стара и нова) въз основа на по-долу приложения конспект за устен изпит. Теглят се два въпроса, покриващи периодите:
 - от древността до XVIII век;
 - XIX и XX век.

I. LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

1. **Fonetica și fonologia.** Vocalele limbii române - trăsături articulatorii și acustice. Semivocalele, diftongii, triftongii. Consoanele limbii române - trăsături articulatorii și acustice.
2. **Fonetica și fonologia.** Sistemul vocalic al limbii române. Sistemul consonantic al limbii române.
3. **Sistemul lexical.** Vocabularul ca sistem. Factorii de organizare a vocabularului. Lexicografia.
4. **Sistemul lexical.** Cuvântul ca semn lingvistic. Analiza semantică. Polisemia și schimbările de sens. Sinonimia. Antonimia. Omonimia. Paronimele. Câmpurile lexico-semantice.
5. **Sistemul lexical.** Etimologia vocabularului românesc. Modernizarea limbii române. Împrumutul și calcul lingvistic. Formarea cuvintelor românești.
6. **Sistemul morfologic. Analiza morfologică.** Morfemul. Cuvântul. Flexiunea. Rădăcina și radicalul. Categoriile gramaticale. Clasele lexico-gramaticale ale cuvintelor.
7. **Sistemul morfologic. Sistemul gramatical al numelui.** Categoria de gen. Categoria de număr. Categoria de persoană. Categoria de determinare. Categoria de caz. Categoria de comparație.
8. **Sistemul morfologic. Sistemul gramatical al verbului.** Categoria de diateză. Categoria de mod. Categoria de timp.
9. **Sistemul sintactic.** Relațiile sintactice. Funcțiile sintactice. Unitățile sintactice. Mijloacele de exprimare a relațiilor sintactice în limba română.
10. **Sistemul sintactic.** Sintagma nominală. Sintagma verbală. Sintagma adjectivală. Sintagma adverbială. Sintagma circumstanțială.
11. **Sistemul sintactic.** Funcțiile sintactice de subiect și de predicat.
12. **Sistemul sintactic.** Funcția de atribut.
13. **Sistemul sintactic.** Funcțiile sintactice de complement (necircumstanțial; circumstanțial).

BIBLIOGRAFIE

1. Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, Ed. Humanitas Educațional, București, 2001.
2. Bidu-Vrănceanu, A., *Structura vocabularului limbii române contemporane.*, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1986.
3. Bogza-Irimie, Rodica, *Gramatica practică în texte literare românești*, București, 1989.
4. Constantin, Marinușa, *Limba română contemporană. Vocabularul. Suport de curs*, Editura Universitară, București, 2023.
5. Constantinescu-Dobridor, Gheorghe, *Gramatica esențială a limbii române*, Ed. Vestala, București, 2005.
6. Coteanu, Ion, *Gramatica de bază a limbii române*, Ed. Albitros, București, 1982.
7. Coteanu, Ion; Forăscu, Narcisa / Bidu-Vrănceanu, Angela (ed.), *Formarea cuvintelor în limba română, derivarea, compunerea, conversiunea*, EUB, București, 2007
8. Coteanu, I., N.Forăscu, A.Bidu-Vrănceanu. *Limba română contemporană. Vocabularul.*, Ed. didactică și pedagogică, București, 1985.
9. Cruceru, Constantin, Vasile Teodorescu, *Gramatica limbii române*, Ed. 100+1 Grammar, 2002.
10. Diaconescu, Ion, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, Ed. Dacia, București, 2002.
11. Dimitrescu, Fl., *Dinamica lexicului românesc.*, Ed. Clusium-Logos, Cluj-București, 1995.
12. Dumitrăscel, St., *Lexic românesc. Cuvinte, metafore, expresii.*, Casa editorială Demiurg Plus, Iași, 2011.
13. Goga, Mircea, *Limba română: fonetică și fonologie, lexicologie, stilistică*, Ed. Limes, 2000.
14. *Gramatica limbii române, vol. I-II*, coord. Valeria Guțu-Romalo, Ed. Academiei, 2005.
15. Graur, Al., *Tendențele actuale ale limbii române*, Ed. științifică, București, 1968.
16. Groza, Liviu, *Elemente de lexicologie*, Ed. Universității din București, 2012.
17. Hristea, Th., *Probleme de etimologie. Studii. Articole. Note.*, București, 1968.
18. Ionescu, E., *Manual de lingvistică generală*, Editura ALL, București, 1992.
19. Iordan, Iorgu, Vladimir Robu, *Limba română contemporană*, Ed. didactică și pedagogică, București, 1978.
20. Iordan, Iorgu, Al.Niculescu, Valeria Guțu-Romalo, *Structura morfologică a limbii române contemporane*, București, 1967.
21. Irimia, Dumitru, *Structura gramaticală a limbii române, Sintaxa*, Ed. Junimea, Iași, 1983.
22. Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Ed. Polirom, Iași, 1995.
23. *Limba română contemporană: Fonetica, fonologia, morfologia. Vocabularul.*, coord. Acad. Ion Coteanu, Ed. didactică și pedagogică, București, 1985.
24. Pușcariu, S., *Limba română*, Ed. Minerva, București, 1976.
25. Rodica, Nagy, *Sintaxa limbii române actuale*, Institutul European, 2005.
26. Rosetti, Al., *Introducere în fonetică*, ed. A IV-a, București, 1967.
27. *Sinteze de limba română*, coord. Th. Hristea, Ed. Albatros, București, 1984.
28. Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică. Influențe. Creativitate.*, Ed. All Educational, București, 2001, 168 p.
29. Șerban, V., I. Evseev, *Vocabularul românesc contemporan*, Ed. Facla, Timișoara, 1978.
30. Vasiliu, Emanuel, *Fonologia limbii române*, București, 1965.
31. Zugun, Petru, *Lexicologia limbii române*, Iași, Tehnopres, 2000.

II. LITERATURA ROMÂNĂ

PROBA SCRISĂ

LITERATURA ROMÂNĂ VECHIE

1. Perioada formării și consolidării statelor feudale românești: a doua jumătate a secolului al XIV-lea și secolul al XV-lea.
Literatura română în limba slavonă. Literatura curților domnești. Cronica medievală în dezvoltarea genului narativ "Letopisețul de când s-a început Țara Moldovei", Cronicile călugărești. Ctitori ai narațiunii istorice - Eftimie, Azarie, Macarie. Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie.
Cronica lui Ștefan cel Mare și variantele ei. Povestirile despre Vlad Țepeș. Istoria lui Mihai Viteazul.
2. Apariția scrisului în limba română.
Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung. Textele maramureșene sau rotacizate. Literatura canonică. Psaltirea Scheiană. Psaltirea Voronețeană. Evangheliarul slavo-român de la Sibiu. Influența literară.
3. Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu. Afirmarea ființei naționale prin cultură. Mitropolitul Petru Movilă. Urdiște Năsturel. Mitropolitul Varlaam.
4. Primii mari cronicari moldoveni.
Grigore Ureche. Miron Costin.
5. Epoca lui Constantin Brâncoveanu.
Actul oficial de naștere a limbii române literare: Biblia de la București.
6. Cronicile muntene.
Cronica anonimă despre Brâncoveanu.
7. Ion Neculce. Cronica lui Ion Neculce. O seamă de cuvinte.

LITERATURA ROMÂNĂ MODERNĂ

1. O privire generală asupra istoriei literaturii române moderne. Literatura română în context balcanic și european.
2. Epoca romantismului pașoptist (1830-1860). Romantismul european. Situația istorico-politică. Reprezentanți ai pașoptismului în principatele române și în Transilvania. Primele reviste literare.
3. Cercul literar "Junimea". Estetismul lui Titu Maiorescu și rev. "Convorbiri literare". Marii clasici ai literaturii române – M. Eminescu, I. L. Caragiale, I. Slavici, I. Creangă. Alți reprezentanți ai junimismului. Manifestări de sincretism dintre realism și romantism.
4. Literatura română în ultimele două decenii ale sec. al XIX-lea. Reacții împotriva "Junimii": Al. Macedonski și promovarea simbolismului; rev. "Contemporanul" și literatura tezistă.
5. Manifestări ale tradiționalismului în literatura română la începutul sec. al XX-lea. Revista "Viața românească", poporanismul și critica lui G. Ibrăileanu. Ideile sămănătorismului literar și Nicolae Iorga.
6. Simbolismul românesc. Similitudini și diferențe dintre simbolismul francez și cel românesc. Atitudinea ideologică și estetică a simboliștilor români. Paralele balcanice. George Bacovia – o figură emblematică a simbolismului românesc.
7. Literatura română în perioada interbelică. Istoria și critica literară.
8. Poezia – tradiționaliști și moderniști. Avangardismul – publicații și reprezentanți. Marii poeți ai perioadei interbelice – L. Blaga, T. Arghezi, Ion Barbu.

9. Romanul – particularități ale genului, cuceriri estetice și tematice, reprezentanți ai romanului tradițional – Mihail Sadoveanu
10. Realismul în romanele lui Liviu Rebreanu
11. Romanul modern – Camil Petrescu, Hortenzia Papadat-Bengescu, Mateiu Caragiale
12. Literatura „trăită”: Mircea Eliade.
13. Literatura română după cel de-al Doilea Război Mondial. Perioade de liberalizare. Literatura împotriva regimului communist. Nicolae Labiș, Nichita Stănescu, Ana Blandiana. Reprezentanți ai generației optzeciste. Mircea Cărtărescu.
14. Literatura de după 1989. Literatura disidentă și din exil. Generația 2000 (Ștefan Manasia, Claudiu Komartin, Dan Sociu, Elena Vlădăreanu, Svetlana Cârstean, Radu Vancu).

PROBA ORALĂ

ISTORIA, CULTURA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

- Destinul teritoriilor de peste Dunăre în antichitate. Geoistorie și geopolitică.
XIII-XIV	Întemeierea principatelor române Țara Românească și Moldova și destinul Transilvaniei și Dobrogei.
XIV-XV	Perioada slavo-română. Arta și literatura medievală. Influențe și centre literare. Genuri literare. Reprezentanți.
XVI	Începutul scrisului în limba română. Literatura canonică și rolul ei deosebit în cultivarea diferitelor genuri și stiluri literare, în culturalizarea popoarelor și în educația lor estetică. Ideile Reformei și activitatea diaconului Coresi.
XVII	Strălucirea sec. al XVII-lea și avântul spiritual în principatele române. Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu și înflorirea vechii culturi, literaturi și a școlilor. Mitropolitul Petru Movila, Urdiște Nasturel, mitropolitul Varlaam. Locul și rolul predosloviei și epilogului. Particularități de gen și legătura acestora cu tradiția medio-bulgară.
XVIII	Iluminismul românesc în contextul Iluminismului occidental și balcanic. Școala ardeleană.
IX	Patriotism și avânt spre o unire spirituală și politică de pe ambele părți ale Carpaților. Revoluțiile din 1821 și 1848. Unirea – o realitate dublă, cucerită prin putere și spirit.
Pe urmele istoriei bulgare de peste Dunăre.
Epoca romantismului pașoptist în literatură (1830-1860). Reprezentanți de bază. Primele publicații literare.
Cercul literar “Junimea”. Estetismul lui Titu Miorescu și revista “Convorbiri literare”. Epoca marilor clasici.
XX	România la început de veac. Între tradiționalitate și modernitate în artă și literatură.
Perioada interbelică. Cultura, arta și literatura română în context european.
1944 până astăzi – o epocă de speranțe și iluzii pierdute. Literatura română între cenzură și rezistență (1944-1989).
Literatura de după 1989. Literatura disidentă și din exil. Generația 2000.

BIBLIOGRAFIE

1. *Bibliografia românească veche. 1508-1830* de Ion Bianu și Nerva Hodoș, vol.I-II, 1912-1930.
 2. Cartoian, N. *Istoria literaturii române vechi*, 3 vol., Buc., Fundația regală pentru literatură și artă, 1980.
 3. Călinescu, G. *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*. București, 1982.
 4. *Crestomație de literatură română veche*, vol. 1,2, 1984.
 5. *Dicționar de literatura română*. București. 1979.
 6. *Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900*. Iași-București. 1979.
 7. Eugen Negrici. *Narațiunea în cronicile lui Grigore Ureche și Miron Costin*, Editura Minerva, 1972.
 8. Iorgulescu, Mircea. *Scriitori tineri contemporani*. 1978.
 9. *Istoria literaturii române*, vol. 1, Buc., 1965.
 10. *Istoria literaturii române*. Studii. București, 1979.
 11. Ivașcu, G. *Istoria literaturii române*, vol.I, 1968.
 12. Manolescu, Nicolae. *Arca lui Noe*. 1999.
 13. Manolescu, Nicolae. *Istoria critică a literaturii române*. București, 2008.
 14. Mazilu, D.H. *Recitind literatura română veche*, vol 1, 2, Buc., 1994
 15. Micu, Dumitru, *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism*, București, Saeculum, 2000.
 16. Negrici, Eugen. *Literatura română sub comunism. Poezia*, Editura Fundației Pro, 2003
 17. Negrici, Eugen. *Literatura română sub comunism. Proza*, Editura Fundației Pro, 2002.
 18. Rotaru, I. *Literatura română veche*, 1982.
 19. Simion, Eugen. *Scriitori români de azi*. I – IV. 1989.
 20. Siupiur, Elena. *Relații literare româno-bulgare în perioadă 1878 – 1918*. București, 1980.
-
1. Кузманова, А., Станчева, Р.Л., Алексова, В., Румъния. С., Отворено общество, 1999.
 2. *Литературно-естетически процеси на Балканите*. С., Моранг, 1994.
 3. *Преводна рецепция на европейските литератури в България. XIX-XX век*. Балканските литератури. Том 6. 2004.
 4. Р. Л. Станчева *Митологични елементи в романа „Змията” от Мирча Елиаде*. В: В търсене на митичната тъкан. С., Изд. Център „Боян Пенев”, 2002, с. 118-127; - Р. Л. Станчева. *Символът на яйцето като интертекстуален сюжет. (Един вътрешен диалог на модерната румънска поезия)* – Литературна мисъл, 1999, кн. 1, с. 182-195.
 5. Р. Л. Станчева. *Избор – изказ. Размисли за румънската и българската поезия от 60-те до 80-те години на ХХ век*. В: Творецът в югоизточно европейските култури. Сборник студии. София, Академично издателство “Проф. Марин Дринов”, 2001, с.38 – 45;
 6. Р. Л. Станчева. *Ливиу Ребряну в румънската култура*. – Сп. Балканистика, 1986, кн. 1, с. 212 – 220;
 7. Р. Л. Станчева. *Балканите в културологичната перспектива на Лучиан Блага*. В: Пари Думи, Памет. С., Изд. „Кралица Маб”, 2004, с.326-337. <http://www.bulgc18.com/pari/stancheva.htm>;
 8. Румяна Л. Станчева. *Модерната румънска поезия в български прочит*. С., Инфопрес, 1994.
 9. Румяна Л. Станчева. *Среща в прочита. Сравнително литературознание и балканистика*. С. Изд. Балкани, 2011;
 10. *Танцът в балканските литератури*. Студии. 2004.
 11. *Кораби на слънцето. Румънски поети*. Съст. и прев. от рум. Николай Зидаров. Народна култура. София, 1989.

12. Неделчу, Мирча. "Игра на "частно" такси". Прев. Марина Младенова, "Влак 8006". Прев. Валентин Харалампиев. Разкази. Сп. Панорама, 2, 1987.
13. *Румънски класици /XIX-XX в./* Съд.: стихове от Михай Еминеску, три комедии от Йон Лука Караджале и романът "Секирата" от Михаил Садовяну. Предг. "Трима румънски класици или за балканския тип писател" от Енчо Мутафов. Народна култура. София, 1973.
14. *Румънски поети. Антология.* Прев. от рум. под ред. на Лъчезар Станчев, Александър Муратов и Йордан Стратиев. Български писател. София, 1956.
15. Сп. Литературни Балкани, 2008, бр.15, Съвременна румънска поезия, проза, драматургия.
16. *Съвременни румънски разкази.* Съставител Спаска Кануркова. Народна култура. София, 1972.
17. *Тези, които заплащат с живота си. Румънски разкази.* Под редакцията на Сп. Кануркова. Народна култура. София, 1965.

Антологии и други публикации:

18. Бойчева, П, *Евтимий Търновски и църковно-културният живот в двете румънски княжества през XV-XVIII век*, С., 1976, ДИС.
19. Драгова, Н. *Балканският контекст на старобългарската писмена култура (VIII –XII век)*, С., 1992.